

คู่มือการดำเนินการกิจกรรม 5ส
มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง ประจำปี 2555

คำนำ

กิจกรรม 5ส มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงได้เริ่มดำเนินการมาตั้งแต่ปี พ.ศ.2547 และปัจจุบันได้ดำเนินการมาครบ 9 ปี พนักงานทุกคนให้ความร่วมมือ ร่วมใจ ในการดำเนินกิจกรรม 5ส เป็นอย่างดี โดยกิจกรรมพื้นฐานที่จะช่วยพัฒนาคน พัฒนาสถานที่ และพัฒนาองค์กร โดยอาศัยความร่วมมือ ร่วมใจของพนักงานในการที่จะสร้างองค์กรให้เกิดความสะอาด ความเป็นระเบียบ และความมีวินัยในการปฏิบัติงาน อันจะส่งผลต่อการเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานขององค์กร

คู่มือการดำเนินการกิจกรรม 5ส มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง ประจำปี 2555 ฉบับนี้ ประกอบด้วยความรู้พื้นฐานในการดำเนินการกิจกรรม 5ส แนวทางในการดำเนินการกิจกรรม 5ส (มาตรฐานกิจกรรม 5ส ดัชนีการตรวจสอบกิจกรรม 5ส) และแนวทางในการตรวจสอบกิจกรรม 5ส ของมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง (การตรวจสอบกิจกรรม 5ส ของมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง แบบฟอร์มการตรวจสอบกิจกรรม 5ส เกณฑ์มาตรฐานการให้คะแนนกิจกรรม 5ส)

คณะกรรมการดำเนินการกิจกรรม 5ส มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง ได้จัดทำคู่มือฉบับนี้ขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจด้านกิจกรรม 5ส ให้แก่พนักงาน และหน่วยงานภายในมหาวิทยาลัย และใช้เป็นคู่มือในการดำเนินการกิจกรรม 5ส อย่างถูกต้อง อันเป็นประโยชน์ต่อมหาวิทยาลัยต่อไป

มิถุนายน 2555

สารบัญ

	หน้า
ส่วนที่ 1	
ความรู้พื้นฐานในการดำเนินการกิจกรรม 5ส	5
หลักการ 5ส	5
5ส คืออะไร	5
วัตถุประสงค์ ของการทำกิจกรรม 5ส	6
ประโยชน์จากการทำกิจกรรม 5ส	6
องค์ประกอบของ 5ส	7
ส่วนที่ 2	
แนวทางในการดำเนินการกิจกรรม 5ส	8
มาตรฐานกิจกรรม 5ส ปี 2555	8
ดัชนี (KPI) การตรวจสอบกิจกรรม 5ส ปี 2555	12
ส่วนที่ 3	
แนวทางในการตรวจสอบกิจกรรม 5ส	13
การตรวจสอบกิจกรรม 5ส ของมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง	13
แบบฟอร์มการตรวจสอบกิจกรรม 5ส ปี 2555	24
เกณฑ์การให้คะแนน ดัชนี (KPI) การตรวจสอบกิจกรรม 5ส ปี 2555	25
ส่วนที่ 4	
ภาคผนวก	30
การดำเนินงานกิจกรรม 5ส ภายในมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงในปีที่ผ่านมา	30
แนวปฏิบัติที่ดีในการดำเนินงานกิจกรรม 5ส ของหน่วยงานภายในมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง	45

ส่วนที่ 1

ความรู้พื้นฐานในการดำเนินการกิจกรรม 5ส

“หลักการ 5ส”

กิจกรรม 5ส เป็นปัจจัยพื้นฐานการบริหารคุณภาพที่จะช่วยสร้างสภาพแวดล้อมที่ดีในที่ทำงาน เพื่อให้เกิดบรรยากาศที่น่าทำงานเกิดความสะอาดเรียบร้อย ในสำนักงาน ถูกสุขลักษณะ ลดความสูญเปล่าที่ก่อให้เกิดต้นทุนที่ไม่จำเป็น ประการสำคัญช่วยสร้างทัศนคติที่ดีของพนักงานต่อการทํางาน ทำให้พนักงานสามารถใช้ศักยภาพของตนเองได้อย่างเต็มความสามารถ

กิจกรรม 5ส เป็นกลยุทธ์อีกวิธีหนึ่งที่เปิดโอกาสให้พนักงานมีส่วนร่วมในการ พัฒนาคุณภาพ กิจกรรม 5ส เป็นกิจกรรมที่ทำแล้วเห็นผลเร็ว และชัดเจน นอกจากนั้นกิจกรรม 5ส จะเป็นพื้นฐานในการนำวิธีการ บริหารใหม่ ๆ เข้ามาใช้ในหน่วยงานในอนาคตต่อไป

“5ส คืออะไร”

5ส เป็นแนวคิดการจัดระเบียบเรียบร้อยในที่ทำงาน หรือสถานประกอบการ เพื่อก่อให้เกิดสภาพการทำงานที่ดีปลอดภัย มีระเบียบเรียบร้อย นำไปสู่การเพิ่มผลผลิต

- ส1 สะสาง (SEIRI : เซริ) (Clearing Up) คือ การแยกของที่ต้องการ ออกจากของที่ไม่ต้องการ และจัดของที่ไม่ต้องการทิ้งไป
- ส2 สะดวก (SEITON : เซตง) (Organizing) คือ การจัดวางสิ่งของต่างๆ ในที่ทำงานให้เป็นระเบียบ เพื่อความสะดวก และปลอดภัย
- ส3 สะอาด (SEISO : เซโซ) (Cleaning) คือ การทำความสะอาด (ปิด กวาด เช็ด ถู) เครื่องจักร อุปกรณ์ และสถานที่ทำงาน
- ส4 สุขลักษณะ (SEIKETSU : เซเคทซึ) (Standardizing) คือ สภาพหมดจด สะอาดตา ถูกสุขลักษณะ และรักษาให้ตลอดไป
- ส5 สร้างนิสัย (SHITSUKE : ชิทซึเคะ) (Training & Discipline) คือ การอบรม สร้างนิสัย ในการปฏิบัติงานตามระเบียบ วินัยข้อบังคับอย่างเคร่งครัด

“วัตถุประสงค์ ของการทำกิจกรรม 5ส”

ด้านวัตถุ และสถานที่

ปรับปรุงสภาพแวดล้อม อุปกรณ์ของใช้ในที่ทำงานให้เป็นระเบียบเรียบร้อยทันสมัย และเสริมสร้างบรรยากาศ ในการทำงานให้สดชื่น น่าทำงาน

ด้านคน

ให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการช่วยกันดูแลรักษา และพัฒนาคุณภาพงานให้มีมาตรฐานสูงขึ้น มีจิตสำนึกที่ดีในการทำงานร่วมกับผู้อื่น และเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานให้ถูกต้องรวดเร็วขึ้น

“ประโยชน์จากการทำกิจกรรม 5ส”

1. บุคลากรจะทำงานได้รวดเร็วขึ้น มีความถูกต้องในการทำงานมากขึ้น บรรยากาศ และสภาพแวดล้อมดีขึ้น
2. เกิดความร่วมมือ ร่วมใจ จะเกิดขึ้น บุคลากรจะรักหน่วยงานมากขึ้น
3. บุคลากรจะมีระเบียบวินัยมากขึ้น ตระหนักถึงผลเสียของความไม่เป็นระเบียบในสถานที่ทำงาน ต่อการเพิ่มผลผลิต และถูกกระตุ้นให้ปรับปรุงระดับความสะอาดของสถานที่ทำงานให้ดีขึ้น
4. บุคลากรปฏิบัติตามกฎระเบียบ และคู่มือการปฏิบัติงาน ทำให้ความผิดพลาด และความเสี่ยงต่างๆ ลดลง
5. บุคลากรจะมีจิตสำนึกของการปรับปรุง ซึ่งจะนำไปสู่ประสิทธิภาพ และประสิทธิผลในการทำงาน
6. เป็นการยืดอายุของเครื่องจักร อุปกรณ์ เครื่องมือต่างๆ เมื่อใช้อย่างระมัดระวัง และดูแลรักษาที่ดี และการจัดเก็บอย่างถูกวิธีในที่ที่เหมาะสม
7. การไหลเวียนของวัสดุ และ work in process จะราบรื่นขึ้น
8. พื้นที่ทำงานมีระเบียบ มีที่ว่าง สะอาดตา สามารถสังเกตสิ่งผิดปกติต่างๆ ได้ง่าย
9. การใช้วัสดุคุ้มค่า ต้นทุนต่ำลง
10. สถานที่ทำงานสะอาดปลอดภัยและเห็นปัญหาเรื่องคุณภาพอย่างชัดเจน

องค์ประกอบของ 5ส”

กิจกรรม 5ส นั้น ส.ทุกตัวจะถูกกำหนดคำนิยามไว้เพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ และนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างถูกต้องดังนี้

ส1

สะสาง คือ การแยกของที่จำเป็นออกจากของที่ไม่จำเป็น และจัดของที่ไม่ จำเป็นออกไป โดยกำหนด ขั้นตอน 3 ขั้นตอนประกอบด้วย

- (1) สํารวจ
- (2) แยก
- (3) ขจัด